

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolence v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frakujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglašuje pri uredništvu.

Ministerstev odgovori

na interpelacije gledé orientalnega vprašanja v cis- in translitavskem državnem zboru.

V avstrijskem državnem zboru stavljal je bil interpelacijo gledé orientalnega vprašanja znani Moravec Giskra in drugi, v madjarskem stavile so se pa tri, katerih poglavitna je bila ona poslanca Somsich-a; v imenu Hervatske interpeloval je pa poslanec Miškatič in nij le odvrčal madjarske insinucije, da bi Avstrija marsikaj proti Rusiji, ampak zahteval je tudi odgovora, kedaj da se združi vojaška granica administrativno s trojedno kraljevino.

Odgovora v cis- in translitavskem zboru glasita se skoro popolnoma enako v bistvu, torej nam nij treba obojih navajati in naj zabilježimo na tem mestu samo onega, katerega je čital minister Lasser v avstrijskem državnem zboru.

„Cast mi je, odgovarjati v imenu celega ministerstva na interpelacije gledé orientalnega vprašanja.

Stališče, katero zavzema naša država napram rusko-turškemu boju, je še vedno isto, katero je zavzemala iz početka orientalnih homatij dosledno do danes.

Da se je potegovala za zboljšanje stanja balkanskih kristijanov, je znano in to se je tudi vselej odbravalo. Ob enem pa si je prizadevala mir ohraniti, in ko to nij bilo več mogoče, da ostane vojna lokalizirana. Ker so bila vsa prizadevanja vlasti vojno mej Rusi in Turki zaprečiti brezuspešna, gledala in skerbela bode vlada za to

1. da ne nastanejo vsled te vojne splošne evropske zmešnjave in

2. da bode po končanej vojni na spremembe v orijentu tako uplivala, kakor to tirjajo interesi naše države.

In ravno v namen oskrbljenja državnih interesov v orijentu prideržuje si c. kr. vlada, da bode kljubu proglašenja neutralitete postopalo taka, kakor se jej bode potrebno zdelo.

Do sedaj je bilo c. kr. vladi mogoče slediti razvijanju dogodkov, brez da bi bilo treba vojnih priprav, in bode tudi za naprej ogibala se stroškov, katere bi mobilizacija prizadela državi, za katero ne vidi tudi sedaj še nobenega vzroka.

Vlada uvideva popolnem, da nima nobena vlast

toliko vzroka skerbeti za svoje interese v orijentu nego Avstrija in spoznava tudi popolnem svojo odgovornost, pri vsem tem pa pričakuje zaupno in mirno razvijanje dogodkov, ker se zanaša na prijateljsko razmerje napram vsem velevladim, ker je vedno odkrito brez vseh ovinkov izraževala težnje avstrijske politike in ker je prepričana, da ne odrečejo avstrijski narodi Nj. veličanstvu svoje pomoči, ko bi bilo treba poskerbeti za interese cele monarhije.

V tem zaupanju in svesta si svoje vojne moči, bode vlada skerbela, da se bode dostojen ozir jemal na Avstrijo tudi za naprej, brez da bi jej bilo potreba vojnih priprav“.

Avstrija prideržuje si torej aktivno nastopiti, kakor hitro bi kaka nevarnost pretila njenim državnim interesom. Kedaj in na kateri način pridejo avstrijski interesi v nevarnost?

Verujemo, da Avstrija ne more nikakor želeti, da bi si Rusija le katere koli dele Turčije v Evropi prisvojila; to bi se tudi zares ne strinjalo z interesi Avstrije. A Rusija gotovo tudi ne namerava prilastiti si le ped turškega zemljišča v Evropi. Tega sicer ne veruje marsikater in tudi ne naši goriški italijanski politikarji liberalne in klerikalne stranke, menčč, da Rusija ne bojuje tako velikanskega boja zastoj. A mi verujemo popolnem izjavam Rusije, da jej nij za nič drugzega, nego za zboljšanje stanja balkanskih kristijanov.

Kedo more tudi tajiti, da bi se ne bila zaprečila turško-ruska vojna, če bi bila le Turčija privolila tirjavam, katere so jej stavile v namen pomirenja Balkana vzajemno vse vlasti v glasovitej štambulski konferenciji? Turčija bi bila še vedno ostala celotna, samo administrativno bi se bila morala popolnem preustrojiti in za to bi bila morala dati zadostne garancije. Turčija nij hotela ničesa slišati o garancijah, ker jej nij in jej nij bilo nikedar mar za to, da se zares zboljša stanje njenih kristijanskih podložnikov. Da je proglasila glasovito ustavo, s katero naj bi bilo zadoščeno zahtevam vlasti, to je bilo popolnem nepotrebno in je tudi preveč naivno, kajti pre mnogokrat uže je Turčija celo Evropo z danimi obljubami za nos vodila in sedaj jej veruje malo kedo več, kar je naravno. Verujejo jej še k večemu oni, kateri so si nakupili turških papirjev in želijo edino le iz sebičnosti, da bi se gujila Turčija še ohranila, če tudi bi morali balkanski kristijani še dalje terpeti, naj si

bodo uže kristijani rimskega ali ruskega veropovedanja. Takim ljudem gre v prvi versti za njihove turške papirje in bi se za polom Turčije niti ne zmenili, ko bi onih nič vrednih papirjev ne imeli.

Na dalje je vprašanje, ali se tudi ne strinja z avstrijskimi interesi, ko bi se po premaganji in izbacenji Turčije na Balkanu osnovale avtonomne države? Nemški listi so uže pisali, kar smo tudi v našem zadnjem listu registrovali, da kaj takega namerava Rusija. To je tudi močno verjetno.

Če bi se morala ravnati Avstrija po želji Madjarov, bi Rusija niti tega ne smela. A Avstrija ne more in ne sme biti temu protivna, tem manj, ker bi ona najberže dobila Bosno in bi ravno s tem bilo za interese Avstrije jako dobro poskerbljeno. Sicer bi bile Avstrija in vse vlasti nedosledne, ko bi tem ruskim nedolžnim nameram protivile. Če so vlasti vzajemno zahtevale od Turčije, naj zboljša stanje kristijanov na Balkanu ter naj da kolikor mogoče vsem svojim evropskim provincijam administrativno avtonomijo, gotovo je tudi opravičeno, če bode Rusija zahtevala za nje po tolikih materialnih žertvah popolno avtonomijo in neodvisnost. In ravno to bi tudi pospeševalo materialne interese Avstrije in dosledno bi bilo, da bi se Avstrija mariveč za tako preustrojenje Turčije z vsemi svojimi močmi potegovala. Na osebne turške simpatije Madjarov ozir jemati nij v interesu naše države, o njih naj se torej preide na dnevni red. Dobro naj se pomisli, da je mnogo več Slovanov v Avstriji nego Madjarov, katere je neobhodno potrebno v poštev jemati. Naši merodajni politikarji naj se malo ozrejo po svetu, in sprevideli bodo kmalo, kaka nevarnost preti Avstriji, ko bi šla proti Rusiji. Sicer so v Avstriji tudi Nemci razen židovskih za radikalno preustrojenje Turčije; in skrajni čas je pač, da se enkrat konec stori vednim homatijam na balkanskem polotoku, vsled katerih mora vedno tudi naša država mnogo terpeti.

Kar namerava zatorej Rusija z Balkanom, je v soglasji z interesi Avstrije, nadejamo se zatorej, da ne bode Avstrija le mirno gledala na razvoj orientalnih dogodkov, temveč da bode tudi kolikor mogoče podpirala Rusijo v njenem blagem početju.

LISTEK.

L J U D M I L A

Poezija, zložil Franjo Zakrajski.

Bistra mi Sava
Cudno bobni;
Tužna se Drava
V meglah kadi.

„Kaj pa ti zalo
Solnčice bi
Tak žalovalo
Dol na ljudi?“

„Spomlad saj klije,
Cvetka cvetě,
I povsod dije
Mir, veselje.“

„Nijsem veselo,
Pa tud ne bom:
Ljudstvo je smelo,
Strah je pa lom.“

„Spomlad za svata,
Cvetka cvetě;
Brat pa nad brata
Nosi gorjē!“

Čujte, ki ste moji, to vam pravim;
Ali poslušajte, če ste verni.

V Korotanu vlada mi Valjhun,
Ketimarov sin, i že kristjan;
Križ častě jih, ki jim vojvoduje,
Mnogo; molijo Boga ljubezni
Pa Devico, mater Božjo v jasnih
Vežah. Pravi so jim svečeniki
In obredi; a njih mnogo bratov,
Dol ob šumnej Dravi ino Savi
Nijso stare vere opustili;
Še snujo i vpor i punt krvav
Zoper novarije Valjhunove*.)
Kri preleti so pripravljeni
Za očetov ranjkih staro vero.
Križ zasmehujo pa tud Valjhunov,
Njim pretežki jarem. Vsrdi se
Zdaj Valjhun, ter sklene ljuto vojno,
Pa užugati upornike.
Ino ne miruje, ampak zbere
Cvet Slovenov i junakov nemških,
Ki za križ se biti koprné.

*) Ta pesem poje djanja iz časov, ko so bili Slov. deloma še pagani, Bog Triglav gospod neba, zemlje i podzemlja — Perun b. bliska, groma — Živa b. ljubezni — Droh je bil tedaj najvišji duhovnik i voditelj pa najrdovratniški zopnik Valjhunovim nameram — Po Porfiriji bili so gavrani-svete ptice, podoba Svantevita, boga tudi prorokovanja. V tej pesni stoji gavrani za hudonjsnega ptiča, kot proroka.
Pis.

Aj oblaci gosti v črnem vlaku
Gor na vedrem nebu. Glejte, glejte!
Zrak soparen; ptica na drevesu
Skrije se mej perje, jelen v gori.
Gre v zavetje, i poskočna srna
Hajd v grmovje varno. Pa Valjhun,
Ki nabral v prostranih dvorih je
Cvet Slovenov i junakov nemških,
Ki za križ se biti koprné,
Kaj še sklenil je? „Ti krst v pomoč!
Bratom slepim tam ob šumnej Dravi,
Slepim bratom tam ob šumnej Savi,
Ki Triglava i Peruna še častě
Pa lažnjivko Živo: žrtveniki,
Z Drohom vred, voditelji i žrci
Bodo naj vgonobljeni; i prej ko
Stokrat do zahoda solnce prijde,
Stoj v njih gajih križ, ne kleti hram.
Parec Tasil je poslal pomoč,
Vrle, belolase korenjake“
I nastane šum orožja po dvoréh,
Po Aguntu je rožljanje mečev,
Blisketanje čudno dolzih sulic,
Ino glasen krik 'z junaških grl,
Da razlega dol se po daljavah.
Nikdar taka brata nijsta bila
Mi Sloven i Nemeč, kakor zdaj
Ha! .. Objemanje obéh — o čudo! —
Pritiskovanja na srca i poljubi
V cvetna lica, pa sred polnih kup

Vojna v orientu.

Azijatsko bojišče.

Rusi dobro napredujejo v Aziji. Vest o vzetju Bajazida je popolnem resnična, kljub nasprotnim poročilom iz lažjivega turškega vira. Bajazid leži blizu perzijske meje. Isto tako nij le neresnično, da so bili Rusi pri Karsu nazaj verženi, temveč proderli so se dalje proti Erzerum-u in pričakuje se vsak trenutek, da se tverdnjava Kars udá Rusom. Batum poleg morja, kjer imajo Turci največo posadko, ne nadlegujejo Rusi posebno, ker hočejo popreje vse ceste, koje peljejo v Erzerum, dobiti v svojo oblast, potem pa utegnejo tudi to tverdnjavo z vso silo napasti in Turke prepoditi proti Erzerum-u, v katerega bližini se utegne prva večja bitka na azijskem bojišču biti. Še na eni strani prodirajo Rusi na azijskem bojišču, namreč iz Alhazik-a proti Ardahanu, vendar je tod prodiranje težavno zaradi visocega še sedaj s snegom pokritega gorovja, ko hitro se pa vsaj vreme ustanovi, bližali se bodo Rusi Ardahanu, katerega se najberže polastijo brez posebnih težav.

Evropsko bojišče.

V minolem tednu pokali so uže topovi. Turci so začeli namreč napreje bombardirati podonavske rumunske tverdnjave, v novejem času pa tudi neutvrđjena druga mesta. Pri Brajli posvetila je ruska artilerija turškim monitorjem (vojnim ladjam) tako, da so morali kar v begu zapustiti obližje tega mesta. Rusi so uže dospeli do Bukaresta, od kodar jo krenejo na jugozahodno stran nasproti Silistriji in Čerui vodi; tukaj utegnejo tudi Rusi najberže poskusiti Donavo prestopiti, kajti od tod pelje železnica skoz Dobručo v pomorsko mesto Kistendže, katero morajo Rusi na vsak način dobiti v svojo oplas, da se pozneje ne izkercajo bodisi turške ali angleške vojne čete na tem mestu. Sliši se namreč, da utegne Anglija dati pomoč Turčiji proti temu, da jej odstopi Turčija Egipt. Angleži iščejo torej uže svojo lastno korist. Kaj pa poročete k temu Francija in Italija?

Rumunija nastopi tudi aktivno in v sredo došli telegrami glasijo se uže, da so tudi Rumunci odgovorili z germenjem topov na bombardiranje Kalafata iz vidinske tverdnjave. Rumunci hočejo si torej tudi v tem za Turčijo smrtnem boju pridobiti nekoliko lavorik, da se jim ne bode pozneje očitalo, da so Dobručo zastoj dobili.

Serbija zopet razorožuje na svet Rusije in Avstrije ter ostane strogo neutralna, to je, dokler ne bodo silili Turci na serbsko zemljišče.

Iz Černogore nimamo posebnih vesti. Poroča se samo, da vlada tam neizmerno navdušenje za sveti boj, posebno ker je tudi Rusija napovedala vojsko Turčiji. Zadnja vest o Miriditi: h nij bila resnična, ampak je le navadna turška laž. Nikola odpoval je v Albanijo, kder prevzame osebno poveljstvo. V kratkem utegnemo čuti o bojih na južnem črnogorskem bojišču zaveznikov črnogorskih in miriditskih proti turškemu kervoloku, kajti najberže bodo skušali Miriditi in Černogorci združiti se.

Gerška začela je tudi uže s Turčijo besedovati. Začasno se poroča, da se pripravlja Gerška na vse kriplje na boj proti Turčinu.

Kaj važna vest, če je resnična, dohaja nam iz Egipta. Piše se namreč, da je egiptovski kedive (knez), kateri je obljubil Turčiji pomoči, napovedal vojsko Abesincem. Iz srednje Azije utegnejo tudi Afgani prodirati proti Indiji, kakor se poroča. Rusija je torej na ta način poskerbela, da bo imela tudi Anglija nekoliko opraviti v svojih azijskih pro-

vincijah v Indiji. Torej ne bode mogla pri najboljši volji velike pomoči poslati Turčinom iz teh krajev.

Turki zopet razsajajo prav divje v Bulgariji. Požigajo in morijo vse, kar jim pride v roke. Rumunske ladje so uže mnogo bulgarskih revežev rešile turških krempļjev in jih prepeljale iz dobručkih močvirjev čez Donavo na rumunska tla. Tu tedaj vidite vsi vi nesramni zagovorniki Turčije, ki ob enem s tem vašim zagovarjanjem zagovarjate tudi ljuti, turški barbarizem, da Turek in divjak sta identična pojma ter da je treba iztrebiti tak paganski barbarični zared iz evropskih tal.

Dopisi.

V Kostanjevici, 7. maja 1877. (Izv. dop.)
(Kmetijski položaj. — Naselevanje Kraševcev v Terstu. — Letina. — Vreme.) Kostanjevica ima mnogo in še precej rodovitnega polja na dolnjem Krasu; odlikuje se mej družimi okolo ležetimi vasmi z mnogo novo nasajenimi tertami, kar je prav hvale vredno i bode tudi gotovo lepe obresti v kratkem času prinašalo; ali pa pri vsem tem posestniki mnogo koristi imajo, to je pa en far drugih rokov (Kraška fraza). Kar se Kostanjevec nij v Terst preselilo, prekupčevajo z raznimimi pridelki, tako da le mala peščica delavcev doma ostaja, ktera po nikakem ne zadostuje za obdelovanje vsega polja. Delo mora biti narejeno, toraj so veči kmetje prisiljeni, delavcev okoli po vaseh za drag denar beraciti i vsako delo prav kesno opraviti. Samo Lokovčanje pri travi čez 400 gl. živega denarja odnesejo. Udomačil se je pregovor „delavci naredijo, delavci snejo.“

Kostanjci morali bi se bolje poprijeti kmetijstva in v kratkem času bi videli, da bi se revščina pri njih zmanjšala, ktera se je tako ukorenčila, da jo bode prav težko odpraviti.

Velik pregrešek je na celem Krasu, da se ljudje v tako velikem številu v Terstu naseljujejo, ker iz tega se izcimijo mnoge slabosti, ktere revščino prav močno pospešujejo.

Mnogo Kraševcev, bolje premmogo, privadilo se je svoje sinove v Terst pošiljati, da bi se tam kacega rokodelstva naučili, mene, da se bolje in lahkeje živi v lepem Terstu, mogoče na Corsi, nego na pustih pečinah golega Krasa, kjer nij družega nego kamen na kamenu, kakor v Jeruzalemu po razdejanji. Ko so enkrat oni naseljenci delavci i se nekaj teržaščine lomastiti privadijo, so vsi njih nekdanji sopastirji, sedanji hrabri Kraški fantje, le poveri schiavi zabiti; iz njih ust nij slišati več poštene slovenske besede, to so Vam pravi Kraški stebri teržaškega lahonstva. Kake pesni so prepevali pri novačenju v Komnu ti kraški Teržanjanje, menim, ni nij treba omeniti, le pobalinsko rogovilenje pokvarjenih pesni se je razlegalo po sercu srednjega Krasa, po Komnu. Ko preživé oni naseljenci tako imenovana muhasta leta, hočejo vdobiti si družico, mlado ženico, to je pa v deklet bogatem Terstu jako lahko; torej se poroče, potem otroke imajo in kedar ti zbolijo, grejo v bolnišnico, občinam pa pride, da plačujejo za one, katerih niti noben vaščan ne pozna. Tako mora rasti revščina.

Mnogo naseljencev pa je brez dela, lotijo se krasti i izmikati, kjer je mogoče, in kedar vdobé delo, ne ljubi se jim več delati, ampak imajo rokodelstvo di buttare cinque e di tirare sei. Da bi se temu v okom prišlo, morali bi se deželni poslanci kaj več potruditi, ker tako terpé Kraševci moralno i materialno. —

Letina, kar se more zdaj soditi, ne bode slaba; pšenica i vse sterneno žito je še precej v dobrem

stanji; grozdje je le malo terpelo po toči, ktera je padala 29. aprila, a zared je vendar povsod lep, kjer se je pokazal.

Vreme imamo pri nas prav slabo, zmerom dežuje; turšice ljudje še skoro nič nijso vsejali. A ne samo zmerom dežuje, ampak tudi mraz je tak, da se moramo večkrat greti za ognjem pod dimnikom.

Kraševce.

Čepovan, dne 1. maja. (Izv. dop.) „Gorjan“ iz goriških hribov je v št. 16 Soče ošteval cestne odbore zaradi slabih cest, posebno goriškega zaradi ceste iz Gergarja v Čepovan. Kar on v [obče o posipanju cest govori, to naj preiskuje vsak odbor po svoji volji; kar pa piše Gorjan posebej o cesti iz Gergarja v Čepovan, to je pa uže preveč površna in prenagljena sodba. „On se je peljal“, kakor pravi „po tej cesti prve dni aprila, in je videl v večih krajih vso cesto se zemljo pokrito, po zemlji pa tako debelo kamenje, da je vagal en sam kos gotovo jeden do dva kilogr.“ Tudi jaz sem se peljal po tej cesti, pa sem videl zemljo in kamenje le na jednom kraji, namreč precej pod Čepovanom, kjer se je ravno takrat cesta popravljala. Ker je namreč tu cesta najnižja, jo povodenj navadno vsako leto poplakne in raztrga; torej ni nadzorništvu krivo, da se cesta popravlja in posiplja takrat, ko je uže vsa zgledana, kakor pravi g. dopisnik, temuč neukrotljivi element.

Da bi se prišlo temu razdiranju vsaj nekoliko v okom, so se delali letos globokeji grabni ob cesti, in izkopani material, večidel zemlja, se je vrgel na cesto, in nanjo kamni, težki ne le po 2 kilogr. ampak tudi po 10 kilogr. —; toda to je cestno kladivo razdrobilo v grušč, ki se je pomešal s zemljo, ter „zeljnik“ spremenil v vdeleno cesto, česar se bode g. dopisnik lahko sam prepričal, kadar se bode vozil prihodnjic po njej; sicer naj bode zagotovljen, da gorska cesta vendar ne bode nikdar tako gladka, kakor zbrušeni tlak Dunajskih ulic.

Iz breginskih hribov pri Kobaridu, 7. majnika. (Izv. dop.) Včeraj je imel pri nas v Sedlu učitelj kmetijstva na kmetijski šoli v Gorici, g. Kuralt, podučevanje o sadje in živinoreji. Zbralo se je v ta namen v Sedlu še precejšnje število poslušavcev tudi iz Homca, Borjane in Lozi, samo iz le 25 minut oddaljenega Breginja došel je jeden sam poslušavec. Omenil bi ne, zakaj se niso Breginjčani v obilnejšem številu udeležili zanimivega poduka, ko bi ne bila taka predavanja jako koristna. Breginjčani namreč so tako malenkostni, mislé, da bi bilo moralo biti predavanje v Breginju, in ker to nij bilo, se ga raje niso udeležili; poleg tega pa tudi sovražijo Sedlane, s katerimi so v večnih pravadah, tako, da zgubé raje bog vé kaj, kakor bi prišli v Sedlo k poduku, če je še tako potreben in koristen. Izjeme, se vé, so tudi tukaj.

Žalostna vam majka, dragi Breginjčani in Sedlani! Kedaj se vendar enkrat spametite? Ali ne veste, koliko denarja vam požrejo vsake večne a poleg mnogokrat ničeve pravde? Ali bi ne bilo bolje, da bi v prijateljstvu mej seboj živeli in nahajajoče se navskriženosti in diference mej vami prijateljsko sami mej seboj poravnali, mesto da bi teden za tednom hodili pred okrajno sodišče v Tolmin? Koliko dražega časa zgubite s tem in vendar pravijo, da čas je denar? Ali bi ne bilo bolje, da bi doma pridno oskrbovali svoja gospodarstva? Ali nij žalostno, da se mora svetu javiti po listih, da ste Breginjčanje v takem majhnem številu došli v nedeljo v Sedlo in to le iz malenkostnih, neopravičenih uzrokov, iz termoglavosti in sovraštva do Sedlanov? Drugod hodijo kmetje ure in cele dni daleč poslušat kmetijske nauke, da si potem zboljšajo svoja gospodarstva in nekoliko bolj opomorejo, in vi ste pa tako lepo priliko zanemarili prisvojiti si prav važnih in koristnih kmetijskih nauk. Upanje imam še, da se vsaj s časom prepričate, kako neumno je pravdati se za oslovo senco, vsi prebivalci breginskih in sedeljskih hribov ter da opustite mejusobno merjenje in sovraštvo; potem napočijo tudi za vas boljši časi, bodite uverjeni. Nedavno pisalo se je iz Tolmina v Soči, da se ljudje tolminskega okraja močno pravdajo, temu pa naj jaz še doštavim, da je ogromna večina teh pravdarjev iz breginskih in sedeljskih hribov doma.

Nij mi menda treba omenjati spretnosti gosp. profesorja, saj so Sočini čitatelji uže mnogokrat imeli priliko jako pohvalne dopise o njegovih predavanjih čitati. Čeravno sta se gospodu uže tukaj zahvalila sedeljski župan in jeden posestnik za njegov trud, naj mu tudi javno izrečem v imenu vseh deležiteljev poduka najtopiejšo zahvalo.

Vreme je pri nas vedno nestanovitno in nij bilo tudi v nedeljo posebno ugodno, drugače bi gotovo bilo prišlo še več poslušavcev.

Pri zidanem mostu na Štorskem 6. majnika. (Izv. dop.) Vse tužno je, kamor se oko ozre; na polji in po vrtilih je slana cvetje in uže pognalo žitno (rež) klasje požgala in v vinogradih tudi mnogo vinskemu pridelku škodila. Mrzle sape pišejo uže več dni zaporedoma, razvitek različnih rastlinstev zader-

Čuj, zdravice; onim, ki veljajo,
Kar nerazumljive .. Čudc, čudo l...
Nesebično morda dal pomoč je
Dobri Nemeec? Bog pomozi, res je?
Gre verjeti njim, dari nosečim?

Vriski, čuj, rastó i bojno vpitje

Proč od šuma, dol pod gradom
Glej, sprehaja se Ljudmila,
Valjunova, krasna hči.
Tihó stopa po samoti cvetnej.
Aj Ljudmila! Aj Ljudmila!
Vitka kakor jela v gori,
Rože so i limbarčki obrazek
V mirnej zori jutrnjej.
Kaj mi vzdíše? Kaj žaluje?
Kak se srečna vklanja jej travička,
Srečno solnce sije jej na kodre,
V sreči potok jej šumljá!
Srečno jutro mi pozdravlja
Njo i senčni log i krog dolino.
Srečne ptice žvrgolite,
Njene vzdíhe proč nesite!
Aj Ljudmila! Aj Ljudmila!
Vitka kakor jela v gori,
Rože so i limbarčki obrazek

V mirnej zori jutrnjej;
Kaj mi vzdíše? Kaj žaluje? —
Priletela bela golobica,
Priletela, se na vejo vsedla:
„Plakaj z mano, devojčica!
Vzeli so mi družeta.“

„Kaj bom jaz s teboj plakala:
Tebi družeta so vzeli,
Meni milega ne dali;
Nijso dali, pa ne ve za mé.
Ali jaz grešnica sem velika:
On Triglava moli,
Jaz sem krščena!“

„Aj ti srečna, ti presrečna!
On te ljubi kakor njega ti:
Na, Privina je, junak slovenski,
Pa je krščen kakor ti.
Kaj iskala lepšega junaka
Bi slovenska deklíca?
Ni ob Dravi, ni ob Savi
Tacega junaka nij.“

Proč od nje zletí mi golobica,
Ko zamakne se Ljudmila;
A nad njo zakroka črni gavran,
Črni, hudi, ki nesrečo nosi...

V gradu pa donijo bojne pesni. (Konec prih.)

žujejo in tako k zopetni slabi letini pomagajo; južno vreme, dež, se tudi uže vsiluje in če bi se v mrzli noči vjasniti vtegnilo, proč je potem vsa kmetova nada, vsestranski pridelek, in imamo jo ne le slabo letino mariveč vesoljno lakoto. Uže letos so tukajšnji gorski prebivalci davno pozabili, kedaj so zadnjič kruh jedli—če so ga sploh—kaj bo še le za naprej?

Stanje tukajšnjega ljudstva je ne le samo v tem obziru, ampak tudi v družih žalostno, nepopisljivo. Kako je z narodno zavestjo? Dvakrat žalostno! Kedor je sploh naroden, je ob enem tudi preganjan in ti so izključljivo le učitelji, duhovniki in redko kak uradnik. Pri kmetih je pa nasprotno. Kolikor mi je Štirsko znano, moram reči, da je edina spodnja in zgornja Savinjska dolina narodna, pa še tukaj nahajajo se take smeti, da je človeka sram o njih govoriti. Najde se take kmetače, ki skoraj kruha po nemško prositi ne znajo, pa se vendar ne sramujejo na javnih krajih in v krčmah tako smešno nemščino lomiti in jej sramoto delati, da bi človeku lahko želodec poknil od smeha. Nij dolgo, kar je kmet po sejmu v krčmi takole žlobodral: „Auf'm leztn sejm habmr so ane gute kravca kauft, das hat sofil mlekeca das unsere Micika hat fol zehntar namolzla.“ Kmečko petje je sploh le izveržek nemškega petja in naj grdejših pesni. Tudi šole tem modrijanom ne vgajajo, če se ne lomasti na vso moč uže prvo leto nemščine, ker menijo, da je le oni mož veljave v bodočnosti, kateri nemščino presneto trobiti zna. Ali kaj se bom o kmetih pritoževal, saj reč ne more drugačna biti, ker v preteklosti se je skoraj povsod le nemščina v šolah lomastila in vsled tega tudi čut in ljubezen do nemščine mladini vcepiljal. Pa saj nij dandanes za las boljše—!

Imenovanje učiteljev si je prilastil deželni šolski svet; popevanje slovenskih pesnij, če nijso v berilu (Moj Bog, kakošne pesni imamo v naših berilih), je prepovedano, ker se najbrže naši prijatelji bojé, da bi preveč narodni duh i zaveč budile! — Od slovenskih pisateljev prevodene nemške, dovoljene knjige so prepovedane; prepovedano v časnike ali kaj enacega pisati. Iz slovenskega jezika neizprašani učitelji dobivajo čisto ali vsaj po večjem slovenske službe itd. Vsled vsega tega pa je stvar kakoršna je bila in ostane še dalje taka, ako nam kaka pomožna roka kaj ne pomv ozi, ki bi nam Leonida pri Termopilah bila. Popotnik! Povej, ko v Šparto dojdeš, da mi tukaj njenim zakonom pokorni pobiti ležimo!

Iz slov. Štajerja, 6. maja. (Izv. dop.) Zadnjič sem vam poročal, da je slana pobrala vse upanje dobre letine; vendar nij ravno taka, kakor se je zdelo; še je malo upanja. Da bi vreme krenilo drugo pot—kar je zadnji čas—bi se znalo še vse zboljšati; pa mesec maj nij še tukaj. Muhast je, kakor april in desetkrat na dan se vreme spreminja. Vederemo, kaj bode v bodoče.

Štajerske učitelje zanima vprašanje: „Ali naj dobivajo definitivni podučitelji tudi petletno doklado ali ne.“ Zadnje čase se je dež. šols. svet izrazil, da petletno doklado dobijo le „učitelji, nadučitelji in vodje.“ A učit. društva s tem nijso zadovoljna in sklenila so poslati prošnjo do deželnega odbora in dež. šols. sveta, naj ona objavi, kako tolmačita §. 27 postave od 4. febr. 1870. Resolucija se glasi: „Naj tudi podučitelji dobivajo petletne doklade in sicer iz sledečih uzrokov:

1) „Učitelj“ je vsak, kateri je učit. skušujo napravil; naj ima podučiteljsko, učit. ali nadučiteljsko službo.

2) Oni morajo plačevati odstotke za penzijo, za davke itd. kakor učitelji in nadučitelji.

3) „Podučitelj“ lahko na kaki šoli ravno tako pridno in uspešno deluje, kakor učitelj ali nadučitelj.

4) Ali pridni (izpitani) „podučitelj“ ne zasluži za svoj petletni trud jednako učitelju in nadučitelju doklade?

Za to imajo učitelji še druge uzroke in mi upamo, da bodo tudi podučitelji, kateri so pa učiteljski izpit napravili, omenjene doklade dobivali. Tedaj tistim, ki imajo pri tem kaj govoriti, kličemo: „Videant consules!“
Mozirski.

Politični pregled.

V Gorici, 10. maja.

Za nagodbino vprašanje volil se je v našem državnem zboru odsek 45 udov po predlogu dr. Herbsta; vanj so voljeni iz desnice grof Hohenwart, Lienbacher in dr. Pražak. Pojedine točke tega vprašanja dale so se v pretresovanje in presojevanje trem pododsekom. Isto tako sta tudi v madjarskem državnem zboru bila voljena dva odseka, da rešetata nagodbine točke in potem o tem poročata zboru. Ali pride kaj navskriž naš državni zbor z našim ministerstvom v tem, to nij mogoče za gotovo sedaj določiti;

in čakati moramo, dokler se začnejo pojedine stvari v odsekih razpravljati.

V regnikularno deputacijo niso se bajé do sedaj nikoli še volili desničarji in menda tudi Poljci ne. V ta velevažen odbor, obstoječ iz 10 udov, bila sta letos voljena grof Hohenwart in Groholski.

Hervati napravili so indirektno velikansko protidemonstracijo v Zagrebu ob priliki prihoda najvojvode Albrecht-a v to mesto. Znano je našim čitateljem, kako netaktne so se izkazali Madjari s svojimi umazanimi, smrdljivimi softami proti nadvojvodi ob njegovem zadnjem prihodu v Pešto vtaknivi turške modrijane v isti hotel, kder bi bil imel nadvojvoda prenočiti, kar je bilo nadvojvodi jako neljubo tako, da je raji prenočil na parobrodu. Ves Zagreb je bil okinčan s tribojnicami in s černo-rumenimi zastavami. Demonstracijo je učinil magistrat zagrebški sam. Vse polno ljudstva zbralo se je na postaji in mestna godba zagodla je cesarsko himno, na kar so zadoneli gromoviti Živio-klici nadvojvodi in svitlemu cesarju. Ban Mažuranič nagovoril je potem nadvojvoda v kratkem govoru, na katerega je odgovoril Albrecht zahvaljevaje se za skazane mu simpatije in čast in obljubovaje, da hoče vse to naznaniti Nj. Veličanstvu presv. cesarju, kateri sme kot vedno do sedaj računati na neomahljivo zvestobo in pokornost zagrebškega mesta. Prišedši pred svoje

novanje zadoneli so zopet od vseh strani gromoviti Živio, mestna kapela zasvirala je najpreje cesarsko, potem pa rusko himno. Zagrebški župan je nagovoril nadvojvoda, kateri je vidno ganjen se zahvaljeval. Mladih deklic kerdelice v snegobelej opravi podarilo je nadvojvodi prelep šopek cvetlic. Deputacije raznotere so se mu poklanjale, nadvojvoda pa je zopet zahvaljevaje se zagotavljal, da hoče vse javiti svojemu najvišjemu gospodarju, našemu cesarju. Hervatje pokazali so s tem, da nij še zamerlo v njih moštvo, s tem postavili so se v največe protislovje z svojimi neprijatelji Madjari, s tem je inaugurirana potihnola borba mej Hervati in Madjari, v kateri podpirati Hervate je dolžnost vsacega Slovana, osobito pa nas sosednih Slovencev. Iz serca zakličimo jim torej navdušeni, Živio! — Iz tega naj se pa učé naši merodajniki, kako jim treba uravnati svojo politiko. Vedó naj, da za Hervati pridemo Slovenci, pridejo vsi banatski Serbi in Rumunci; od severa iz Čehov in Slovakov boste pa gotovo v kratkem slišali glasan odmev. Videant consules!

V novejšem času se mnogo govori o bodočej akciji Avstrije v orientu. Povod k temu bi bil, ko bi se Srbija boja udeležila, a tega Srbija ne stori, kar je ne le Srbija sama zagotovila ampak tudi Rusija sama. Saj to je jeden pogojev, pod katerimi ostane Avstrija neutralna.

V angleškem parlamentu predlagal je znani človekoljub Gladstone resolucijo, po kateri bi ne smela Anglija niti moralno niti materijalno podpirati Turčije, vendar pa le dokler bi angleški interesi ne bili v nevarnosti. Ista angleška vlada, katera zagovarja Turčijo, to barbrično državo, odobruje aneksijo transvalške republike v južni Afriki, ktera je popolnem po evropskem štilu uredjena in v kateri nij bilo nikedar slišati ničesa o grozovitih krutostih in barbaričnih činih, a ker je to v interesu angleških kramarjev, prilastili so si 5000 kv. milj veliko republiko. Angleži so barbari, proti njim naj se združi cela Evropa ter naj skuša izpodriniti jih povsod, da se stori enkrat konec njih pomorskemu monopolu.

Iz Gerškega poročja se, da je uže jeden gerški polk prekoračil turško mejo, vendar pa brez povelja. Predstraže so streljale na Turke.

V Bosno došlo je 18 ruskih častnikov k znanemu voditelju bosenskih ustašev Despotoviču, da najberže organizirajo bolje bosenska kerdela ustašev in je potem vodijo v boj proti Turčinu.

Iz Černegore dohaja vest, da pričakujejo vsak trenutek prihod Turkov v Dužko sotesko pri Nikšičih.

Razne vesti.

Grofu Coronini-ju, derž. poslancu, na čast napravil je klub naprednjakov na Dunaji bankét, o katerem hočemo v prih. številki obširnejše govoriti.

O nekej razsodbi derž. sodišča, katera utegne vsacega narodnjaka močno zanimati, hočemo tudi v prih. listu govoriti.

Vinska razstava v Dornbergu, dne 6. t. m., je bila res prav povoljna, ker razstavili so vrli napredni Dornberški vinorejci 68 poskušanj vinskih, ktere so bile tudi okusno na za to izdelani polici razstavljene. Presojevalna komisija je bila sestavljena iz 6 udov in sicer kot pooblaščenec od c. kr. kmetijskega društva v Gorici je bil poslan g. Fr. Povše; od odbora vinorejskega društva pa so bili zbrani: gospod R. Dolenc, vodja vinorejske šole na Slapu in gg.: kapl. Kolavčić, Mreule, oba iz Dornberga, g. Leban iz Črnič, g. Šel iz Ajdovščine in g. župan Šinigoj. Zapisnik je vodil gosp. Križman, neutrudljivi predsednik vinorejskega društva; uredenje in sploh celo razstavo je oskrboval za to društvo velezasluzeni gospod E. Kerševani. Presojevalna komisija izbrala si je za načelnika g. Povšeta, ki je v kratkem nagovoru naglašal, da gre pri tej razstavi posebno za to, da komisija preiskuje vina in izreče, ali in koliko so Dornberžani napredovali od l. 1875., to je od prve enakošne razstave o vinoreji, in če bo zapazila kake pogreške, da dotičnemu lastniku pové, kaj ima storiti, da popravi ono napako, zarad ktere njegovo vino ni pohvaljeno.

Presojevanja se je jako veliko število občinstva iz vseh krajev Vipavske doline vdeležilo. Radostno moram zabilježiti, da je komisija med razstavljenimi vini veliko izvrstnih vin našla, nektera, posebno neko črno vino Bersamin 3 letno, bilo je popolnoma zdravo, izvrstno, krasnega duha in more se pač meriti z vsakim Vöslaverjem, ki se v steklenicah po visoki ceni prodaja na Dunaju. Tudi med belimi vini so bila nektera prav izvrstna, popolnoma vredna za steklenice (butelje), večinoma prav dobra in le pri nekterih poskušnjah se je opazilo, da so kot bela vina nekoliko preterpka; a z umnim vrenjem mošta, namreč, da se jagode odberejo od hlazin in se le 48 ur kuhajo, bo tudi to odpravljeno. Posebno je bilo veselje videti stara vina, kako zdrava so ostala in se v dobroti zdatno zboljšala.

Pač bi se bil marsikter pri tej razstavi lahko prepiral, da so naša vina stanovitna tudi za več let, če le znamo ž njimi umno ravnati v kletji. Tudi suha sladka vina, celo nektera peneta vina so bila razstavljena; kratko rečeno:

Dornberško vinorejsko društvo je po vsem sopot dokazalo, da se zaveda svoje naloge in da vsako leto stori lep korak naprej, in mirno smemo reči, da Dornberški vinorejci je uže zagotovljena boljša bodočnost. Le še tako naprej in kmalo bodo slovela Dornberška vina daleč po svetu. Po končanem presojevanju vin je načelnik komisije v kratkih besedah posnel in občinstvu razložil rezultat presojevanja ter se zahvalil posebno g. vodji Dolencu, da je prišel k tej razstavi in kot strokovnjak pripomogel k natančnemu presojevanju.

Da bi pač tudi drugi kraji posnemati hoteli vrle in neutrudljive Dornberžane, ki so letos tudi kaj lep, pravilen, 2 njivi velik vinograd z naj boljšimi trsi zasadili. Casi so za kmetijstvo trdi, le kedor bo umno gospodaril, sme se boljše bodočnosti še nadejati!

Nesreča se je pripetila v tukajšnji tovarnici za izdelanje žveplenk. Mlad mladenič napravil si je neko mešanico iz fosforo-kislega kalija in žvepla, katera je eksplodirala in reveža na trebuhu tako poškodila, da je bil v nekaterih minutah mrtev.

Deržavni dolg Avstrije je iznašal konec decembra l. 1876 skoro 2.888 milijonov gold., konec leta 1875 pa čez 2.789 milijonov gld. Plačalo se je za leto 1875 nad 112 mil. gld., za leto 1876 pa nad 114 in pol milijona goldinarjev obresti.

Beseda v spomin ranjcega Miroslava Vilharja. bo v nedeljo na Kalcu, v rojinem gradu pesnika. Sodelovali bodo pri tej besedi mnogi diletantje in diletantinje, iz Pivke, pevski del programa pa je prevzel Goriški „Slavec“.

Slavnost obeča biti prav lepa in močno obiskana, ker pojdejo tudi gostje lahko s to potjo ogledat slovečo postojnsko jamo.

Natanjčni program omenjene slavnosti pričakujemo prihodnjič. Za zdaj samo vabimo naše goriške Slavčke, naj se v obilnem številu vdeležé te slavnosti.

Oglasiti se je ko hitro mogoče pri pevovodju v Gorici.

Zadnje vesti.

Rumunija je napovedala vojno Turčiji in razglašja v uradnem listu ordre de bataille. Knez Karol prevzame sam verhovno poveljstvo čez svojo 140 mož tisuč močno vojsko v mali Valahiji.

Rusov je uže v Rumuniji 300 tisuč mož, za njimi pa 120 tisuč reserve. Sedaj utegnejo biti Rusi uže v Djurdjevem nasproti Ruščuku.

Svetovna razstava v Parizu. Termin za oglašanje je podaljšan do 25. maja. Oglasi morajo biti pisani po formularih, kateri se dobé pri filialnem odboru kupčijske zbornice.

LITSNICA UREDNIŠTVA. Gospod Fr. Zakrajski! Prosimo, da nam gotovo pošljete konec za prihodnjo številko. Poslano porabimo ob svojem času.

Razpis učiteljskih služeb

V šolskem okraji Goriške okolice razpisuje se s tem službe

a) Nadučitelja oziroma učitelja v Križu;
b) učitelja enorazrednic v Batah, Biljah, na Gorenjempolju v Kalu, Kviškem in v St. Ferjanu;

c) učiteljice dvorazrednice v Černičah.

Pod a in b navedene službe so v šolskih občinah III. pod c pa II. plačilne verste.

Dohodki teh služeb so določeni v deželni postavi 10. marcija 1870 in 16. oktobra 1875.

Učitelj v St. Ferjanu bode vžival tudi osebno doklado letnih f. 100. —

Prosilci naj vložijo svoje prošnje previde ne z dokazom učiteljske sposobnosti naj dalje do 24. junija t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj prosijo po njim predstavljenih šolskih oblastih.

C. k. okrajni šolski svet
v Gorici, dne 8. maja 1877.

Pozor!

Podpisani naznanja slovenskemu občinstvu, da je vzel v najem gospod **Rupnikovo palačo** z vrtom v Solkanu, kder bode v nedeljo 6. t. m. odprl veliko gostilno „Pri Studencu“

in si bo po vsej moči prizadeval zadovoliti občinstvo z dobrimi mnogovrstnimi najboljšimi pijačami in jedili in točno pa ceno postrežbo

Ana Merlin.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) vstanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 11. junija 1877 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav I. četert leta 1876 t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca januarja, februarja in marca 1876.

V Gorici dne 9. maja 1877.

Ravnatelj; D. LOVISONI.

Velika zaloga oblek za gospode k „rinskemu kralju“ Adolfa Wellischa

nahaja se sedaj
samo na Dunaji, Wieden, Hauptstrasse 11,
gegen dem Naschmarkte, (popreje Keller & Alt)
in priporoča najelegantnejše obleke za gospode in dečke; na dalje za pomladansko dobo: Gravelotte — suknje po 12 gl., jednobarvne cele obleke po 18 gl., po nizkih in stalnih cenah.

Razpis učiteljske službe.

Da se prazna služba učitelja III. verste v Rukavcu hrvatskim učnim jezikom in po zakonu 3. novembra 1874 odmjerenom plačom, kakor i stanovanjem v naravi, redno napuni, razpisuje se natečaj opomenom, da prošnje sa dokazi sposobnosti, starosti in dosedanjega službovanja se imadu najdalje do 28. maja t. g. od onih prositeljah, koji su jurve v službi, tragom predpostavljene oblasti, a od onih, koji još nisu službovali, ravnim potem na ovo c. k. vječe predložiti.

C. k. kotarsko školsko vječe
Voloska 26. aprila 1877.

Poskusite!!

Podpisani naznauja p. n. občinstvu, da je odprl 1. t. m. prodajalnico jedil. stvari v gosp. ulici št. 266 in priporoča se za močni obisk, obljublja postreči vedno z najboljšim blagom po najnižji ceni.

Karol Makuc.

Dražba za zidarje!

V Sovodnjah se bode zvišal stolp cerkve. Delo je cenjeno na blizo 2800 gl. Dotični načrt in natanjčni pogoji so razpostavljeni v pisarni podpisane županije. Dražba za prevzete tega dela bode 1. junija v županskem uradu v Sovodnjah.

Županstvo v Sovodnjah.

V Gorici v Raštelu 292.

Jako zanimivo oznanilo.

Nova

PRODAJALNICA

napravljenih oblek

v Gorici v Raštelu 292.

priporoča svojo velikansko zalogo raznovrstnih napravljjenih oblek, elegantnih in modernih, za gospode, mladenče in dečke, razne velikosti in kakovosti po cenah

čudno nizkih.

V Gorici v Raštelu 292.

Svetinja za zasluge

!! Od leta 1707 !!

Svetinja za napredek

ALBERT SAMASSA,

e. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja, pri gasenju ognja v Ljubljani, priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vsi potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon tudi 40 centov težje, zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gasenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz me-
denine, ventile, šravbe itd. itd.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko emislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma pripoznanja

!! 14 svetinj !!

Diploma pripoznanja

Za tajnika se priporoča slavnim županstvom na vse strani izobražen, zmožen uradovati v slovenskem in nemškem jeziku, kateri pozna popolnoma administrativne in sodniške zadeve. —

Službo sprejme pod sl. županstvom prav ugodnim pogojem. —

Vse drugo se zve pri uredništvu tega lista.